

DES DES MEU RACÓ

CUQUETECA (1)

Equip So Ixent. L'Educació pública a les Illes
Balears. Bases per a una aproximació. Edicions
optimisme en acció, 1987

Una país com es nostre (?) on abunden es estudis i anuaris dedicats a s'economia, es turisme, es camp etc. estava mancat d'un treball que abarcàs s'educació pública d'una manera global (com a sistema) i concreta (continguts i protagonistes). No cal dir que salud, de tot cor, aquesta iniciativa recent i que pas a ressenyar (no en profunditat sinò a pinzellades ràpides) per a convidar-nos a sa seva lectura.

S'equip era ja una premonició de s'obra, variat (homes i dones de cada nivell educatiu, investigadors universitaris i col.laboradors que treballen a moltes escoles així com també especialistes en antropologia, estadística, arquitectura, treball social) i ben coordinat impedit que sa contribució de cada un/a fos un caixó aïllat.

Per a dur a terme aquest treball (endemés de dinar junts més d'una vegada i dormir poc) han tengut es suport d'entitats econòmiques lligades a ses Illes i sa col.laboració de ses autoritats educatives i des sindicats (que han oblidat —en aquest cas— ses seves aspiracions hegemòniques). Res d'això, però ha afectat s'independència de s'equip, ni es seu plantejament que ha estat conèixer i analitzar com és sa nostra educació pública i fins a quin punt és o no és un servei públic fonamental —no des qui el gestionen sinò de tots/totes— i on es troben ses seves febleses i mancances.

Han combinat s'investigació quantitativa i qualitativa i han fet servir molts d'instruments i tècniques sense deixar-se dur per ortodòxies ni per adscripcions a escoles o patums concretes (alguns exemples són: S'estadística analítica i descriptiva, s'observació participativa, es questionari-entrevista etnogràfic, sa discussió en grup, es questionaris precodificats, sa simulació de decisions, s'estudi de casos...). Es respecte i discreció a tota persona que ha ofert informació, opinió i actuació, més s'objectiu de sa present investigació que es retornar com informe/anàlisi a sa societat (i al alumnat, professorat, pares, entitats interessades) la inscriuen dins sa tendència dita democràtica i que propugna s'apertura i coneixement des de i cap a s'exterior de qualsevol servei amb pretensions de no mirar-se ell mateix sinò sa seva funció i evitar es tancament, s'esclerotització i es corporativisme. Si sa lectura d'aquest treball, fes que qualque persona es sentís "ofesa" aniria ben errada de comptes. En altres països on s'ha usat, ha contribuït a un augment de s'eficàcia i professionalitat des treballadors/es d'un servei i de sa comunitat on hi treballen (conductors i taxistes a Calàndria i es ATS a Sorella).

Anem a veure alguns aspectes concrets.

— S'infraestructura. Sembla que s'assignació de recursos és desigual i una mica encara basada en so concepte caciquil de s'administració. Es troben escoles molt ben equipades, altres que tenen poquíssim i moltes que pugnen per aconseguir qualque cosa (una fotocopiadora o un telèfon). Això genera una inversió des procés normal, com si ses escoles existís sinò perquè es servei d'equipament i infraestructura (construccions, material, dotació econòmica) pugui exercir es seus poders de decisió distributiva.

Sa distribució geogràfica des centres per atendre es grans nuclis urbans i de zones turístiques recents (amb població assentada) no acaba de ser molt reexida i sa planificació demogeogràfica té com una fixació en sa disminució de sa natalitat que sembla haver oblidat qualsevol altra aportació.

Aquests darrers anys hi ha hagut un increment de personal de recolzament (serveis sicopedagògics, CEPs, centres de recursos, reformes, coordinacions, etc.) la majoria d'ells reclutat entre es professorat. De moment costa integrar aquests serveis dins sa realitat escolar. Existeix bona acceptació (i fins hi tot més demanda) especialment entre alumnat i pares/mares. No s'ha de fer però en detriment o amb un soterrat menysteniment des treball a dins s'aula i comença a existir es perill (i es remor) que aquest darrer està a sa cúa. Si això es confirmàs (esper que no) es futur seria negríssim.

— Es professorat rep una atenció gairebé desproporcionada. S'intenció d'aquest treball d'investigar s'educació, fent transparent ses parets de ses escoles i deixant-hi entrar s'aire i alè de sa societat no s'ha assolit del tot però ha centrat alguns punts que ajudaran a aconseguir-ho en futures edicions. A sa llum d'aquest estudi cobren valor ses paraules de Stenhouse: "Es bons ensenyants són autònoms en es seu judici professional. No depenen d'investigadors, de funcionaris, d'innovadors, o de superiors" (...) "Sa tasca des professorat és fer una feina com un jardiner i no com un camperol, diferenciant es tractament de cada assignatura i de cada alumne tal com fa un jardiner amb cada cossiò i amb cada planta".

Crida s'atenció sa diferència enorme de percepció de sa pròpia feina professional de mestre/a professor/a. Per uns/es queda molt definit per marc exterior d'horari-assignatura-programa mentres altres assumeixen un compromís de recerca amb s'alumnat que els ha tocat en sort. Per acabar faré una cita textual: "Quan socialment i personalment tot es professorat pugui treballar en unes condicions que li permetin ajudar-fomentar sa recerca des coneixement i de sa veritat amb so seu alumnat i això circumscrit dins sa seva professionalitat —per tant exigible però amb ple suport institucional— i no com ara que massa vegades sa feina ben feta ha d'anar més enllà de sa pròpia professió —des de gastar-hi es propi sou fins a dedicar-hi nits i caps de setmana—. Així no és rar que aquesta minoria (perquè són una minoria) doni una imatge de dedicació educativa que només abarca una petita part de sa població escolar. Cal que això ho pugui fer tot es professorat i essent tantes ses coses a canviar (herència de ses antigues escoles i metodològica insuficient, dificultats de formació permanent per as professorat normal —amb ocupacions familiars, distàncies...— (corporativisme, aïllament i foscòr d'algunes escoles...) que fins que no canviï, s'educació en patirà" (pàgina 285).

A sa propera cuqueteca tractarem des centres, alumnat, contingut i modes d'educació.

(1) Ressenya d'un llibre imaginat

Es cuquet inquisidor